

© public domain

© Michaël Bemelmans/CC BY 2.5

Fotospel

VERHALEN VAN MIGRANTEN EN VLUCHTELINGEN

Update juni 2023

DOELSTELLING

- De leerlingen begrijpen waarom sommige migranten internationale bescherming krijgen
- De leerlingen krijgen inzicht in de redenen waarom mensen migreren of vluchten
- De leerlingen realiseren zich dat migratie en vluchten een fenomeen is van alle tijden

DOELPUBLIEK

1ste, 2de en 3de graad secundair onderwijs

METHODIEK

Leerlingen denken na over redenen waarom mensen migreren. Ze worden geholpen met foto's van bekende migranten. Deze redenen worden op het bord geschreven. Vervolgens leren ze om welke redenen sommige migranten internationale bescherming krijgen.

DUUR

20 min (afhankelijk van het aantal foto's)

MATERIAAL

- Foto's van bekende (familieleden van) vluchtelingen en migranten met hun verhaal
- Een bord om de redenen op te schrijven en vervolgens de cirkels te tekenen

VERLOOP

TIP

De leerkracht kan de activiteit beginnen met de vraag "Wie is niet geboren op de plaats waar hij/zij nu woont?" De leerkracht kan vervolgens ook zelf de hand opsteken indien dit het geval is. Het doel hiervan is om de leerlingen te tonen dat velen onder ons zelf ook (kinderen van) migranten zijn. Tenslotte is iedereen die zijn woonplaats verlaat met de intentie om een nieuw leven elders te starten, een migrant. Vervolgens vraagt de leerkracht of de leerlingen die hun hand opstaken hier meer over willen vertellen. Tip: Doe deze oefening enkel als er een voldoende veilige omgeving is. Als bijvoorbeeld slechts enkele leerlingen in de klas een migratieachtergrond hebben, kan het voor hen oncomfortabel voelen om in de schijnwerper gezet te worden.

- De leerkracht vraagt aan de leerlingen om na te denken over redenen waarom mensen migreren en deze luidop te zeggen. Alle redenen verschijnen op het bord maar de leerkracht schrijft ze voorlopig in 2 kolommen. De redenen die geen recht geven op internationale bescherming worden aan de linkerkant van het bord geschreven en de redenen die wel recht geven op internationale bescherming aan de rechterkant (zie cirkel hier beneden). Ondertussen kan de leerkracht de foto's van bekende personen gebruiken om de redenen te illustreren of de leerlingen op weg te zetten.

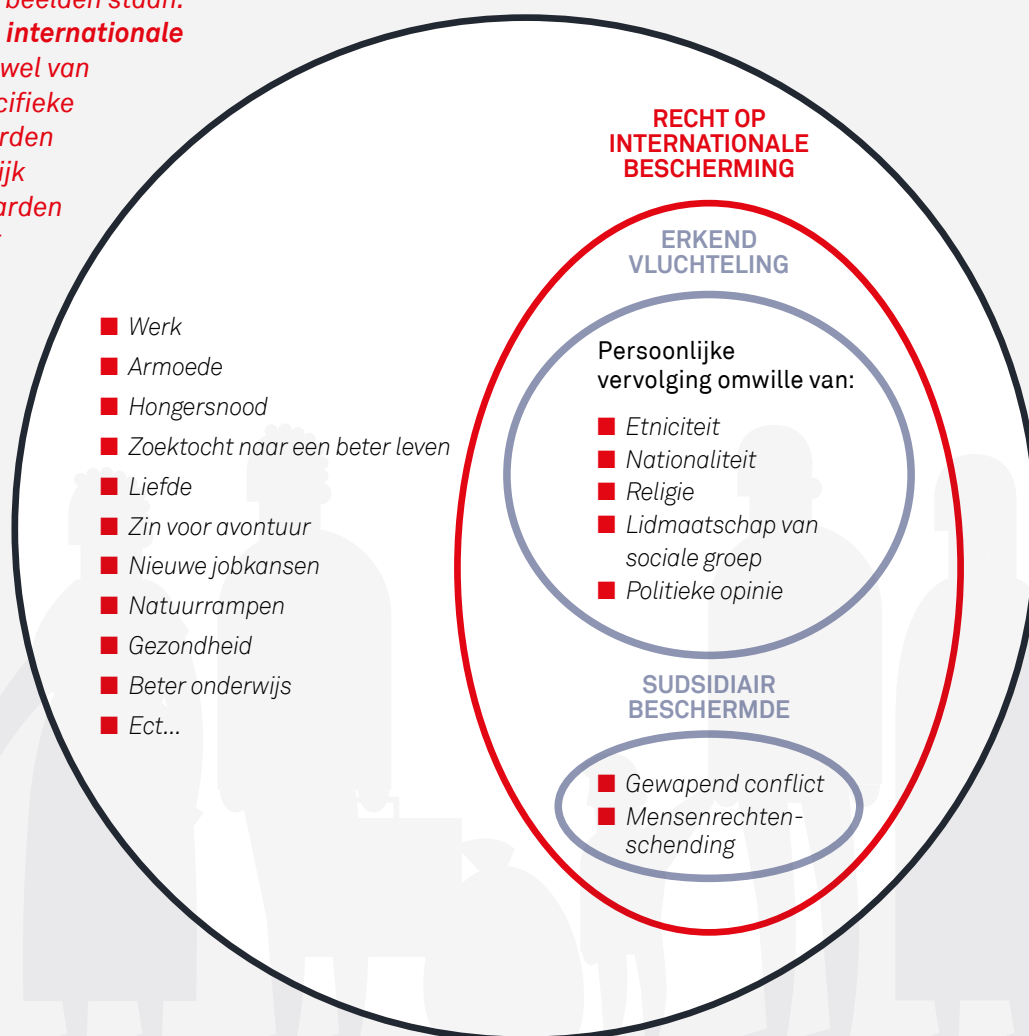
- Wanneer de leerlingen voldoende redenen hebben genoemd, tekent de leerkracht **een grote cirkel rond het geheel** en vervolgens **een kleinere cirkel rond de redenen waarom iemand internationale bescherming (vroeger werd dit asiel genoemd) krijgt**. De leerkracht vraagt aan de leerlingen wat de betekenis van deze cirkels zou kunnen zijn.

Opmerking: in functie van het niveau van de groep kan de leerkracht later ook nog twee extra kleinere cirkels tekenen om zo de verschillende statuten van internationale bescherming aan te tonen (redenen om het statuut van **erkend vluchteling** te krijgen en de redenen om het statuut van **subsidiare bescherming** te krijgen). Als dit te complex lijkt, is het beter om dit niet te doen. Het belangrijkste in deze oefening is dat de leerlingen begrijpen dat niet zomaar iedereen internationale bescherming krijgt en men hiervoor moet beantwoorden aan strikte voorwaarden.

- Wanneer de leerlingen de titels van de cirkels hebben gevonden, verduidelijkt de leerkracht de verschillende termen met behulp van de uitleg hieronder. Er wordt duidelijk gemaakt dat de term 'migrant' alle redenen van vertrek omvat (de grote cirkel) maar dat iemand die internationale bescherming krijgt (dus vluchteling of subsidiair beschermde) daarvoor aan zeer specifieke, wettelijk vastgelegde voorwaarden moet voldoen. De voorwaarden om als vluchteling te worden erkend zijn vastgelegd in de Conventie van Genève van 1951. Het subsidiair beschermingsstatuut werd in België ingevoerd op 10 oktober 2006 op basis van een EU-richtlijn uit 2004 die de lidstaten oplegde om dit bijkomende beschermingsstatuut in te voeren.

De cirkel zoals die uiteindelijk op het bord getekend staat. In de grote cirkel kunnen nog heel wat andere voorbeelden staan. In de cirkel 'recht op internationale bescherming' is het wel van belang dat deze specifieke redenen gegeven worden omdat dat de wettelijk vastgelegde voorwaarden zijn om bescherming te kunnen krijgen.

MIGRANTEN

© World Economic Forum swiss-image by Moritz Hager / CC BY 2.5

© Firdaus Latif/CC BY-SA 2.0

ACHTERGRONDINFORMATIE

Enkele termen

MIGRANT

Een migrant is iemand die geëmigreerd is uit zijn regio of thuisland. Iemand die dus zijn thuis heeft verlaten om elders te wonen. De term ‘migrant’ omvat zowel mensen die hun land verlaten omwille van meer vrijwillige redenen (studies, de liefde, zin om elders te gaan leven, een betere job, ...) of om meer onvrijwillige redenen (oorlog, angst voor vervolging, mensenrechtenschendingen, ...).

STATUUT VAN INTERNATIONALE BESCHERMING

Iemand die internationale bescherming geniet, is een persoon die een beschermingsstatuut heeft van een ander land dan het zijne. Vroeger werd dit asiel genoemd. Internationale bescherming kan worden toegekend nadat deze persoon in dat land een aanvraag om internationale bescherming deed, bijvoorbeeld omdat zijn leven of vrijheid in gevaar was en het eigen land niet in staat was deze persoon te beschermen. Dat het eigen land de persoon niet kan beschermen, kan diverse oorzaken hebben: omdat er een oorlog heerst, omdat de staat zelf het gevaar vormt (bijvoorbeeld wanneer homoseksualiteit strafbaar is), ... Iedere migrant heeft het recht om internationale bescherming aan te vragen. Iemand is ‘verzoeker om internationale bescherming’ (voorheen asielzoeker) vanaf het moment van aanvraag tot het moment waarop het statuut verkregen of geweigerd wordt.

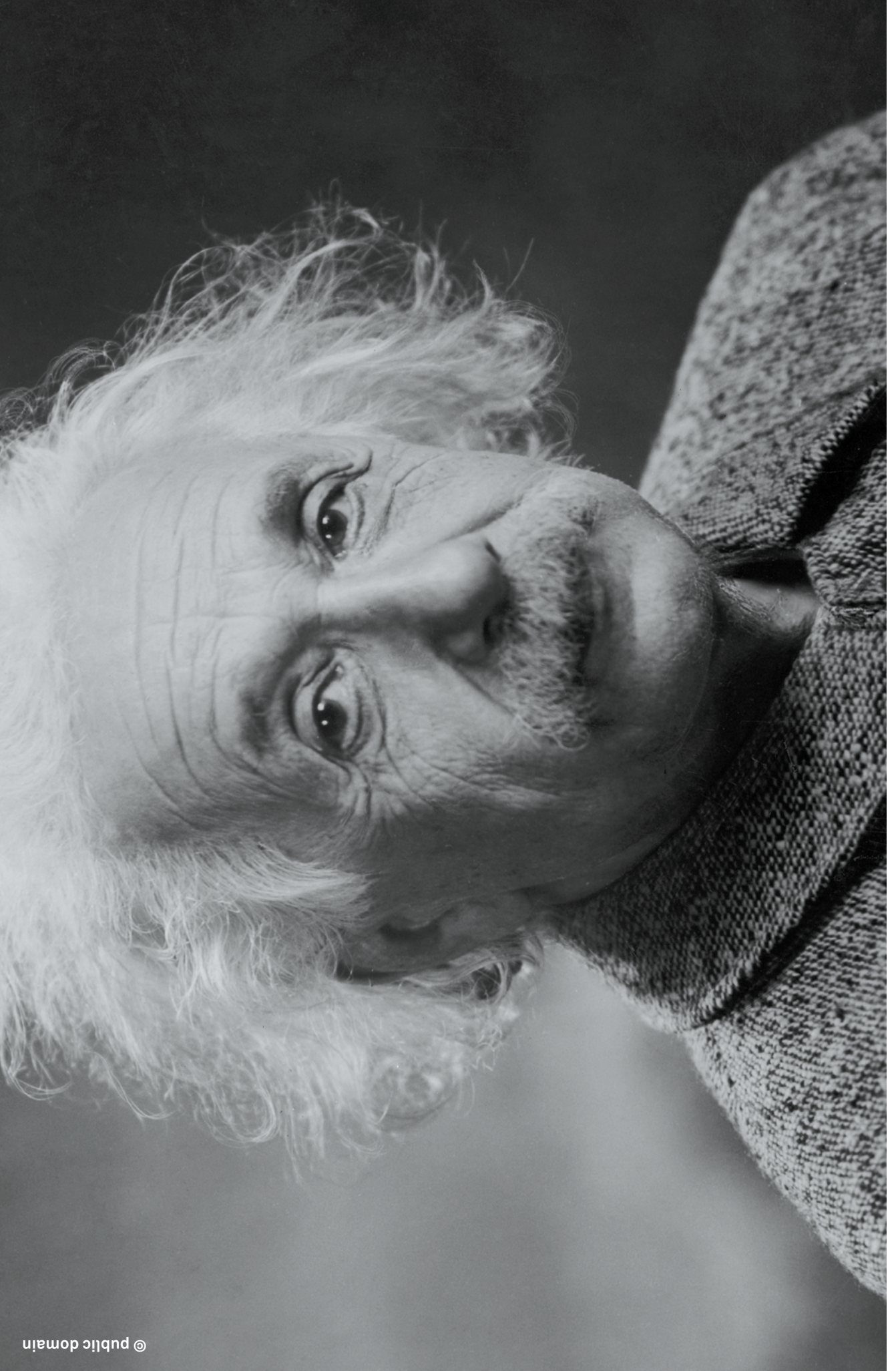
Er bestaan twee types internationale bescherming:

- 1 Het **vluchtelingenstatuut**: een bescherming wanneer iemands leven, vrijheid of waardigheid in gevaar is omwille van zijn etnische achtergrond, nationaliteit, religie, politieke opinie of lidmaatschap van een bepaalde groep en zijn eigen staat hem niet kan of wil beschermen. Het gaat hier om een persoonlijke bedreiging. Deze definitie werd vastgelegd in de Conventie van Genève in juli 1951. Deze Conventie had als doel de miljoenen mensen op de vlucht na de Tweede Wereldoorlog te beschermen.
- 2 Waar het vluchtelingenstatuut iemand bescherming biedt omwille van een persoonlijke vervolging of bedreiging, is het statuut van **subsidiair beschermde** van toepassing bij een meer “collectieve” bedreiging. Dit statuut is er voor mensen die niet in aanmerking komen voor het vluchtelingenstatuut, maar wel een reëel risico lopen op ernstige schade bij terugkeer naar hun land, bijvoorbeeld omwille van een gewapend conflict dat zich daar afspeelt.

Voor nog meer informatie over het statuut van vluchteling of subsidiair beschermde: zie fiche “Algemene achtergrondinformatie”

Een verzoeker om internationale bescherming of iemand die reeds erkend werd als vluchteling of subsidiair beschermde, is dus altijd een migrant. Maar een migrant is niet noodzakelijk een verzoeker, vluchteling of subsidiair beschermde.

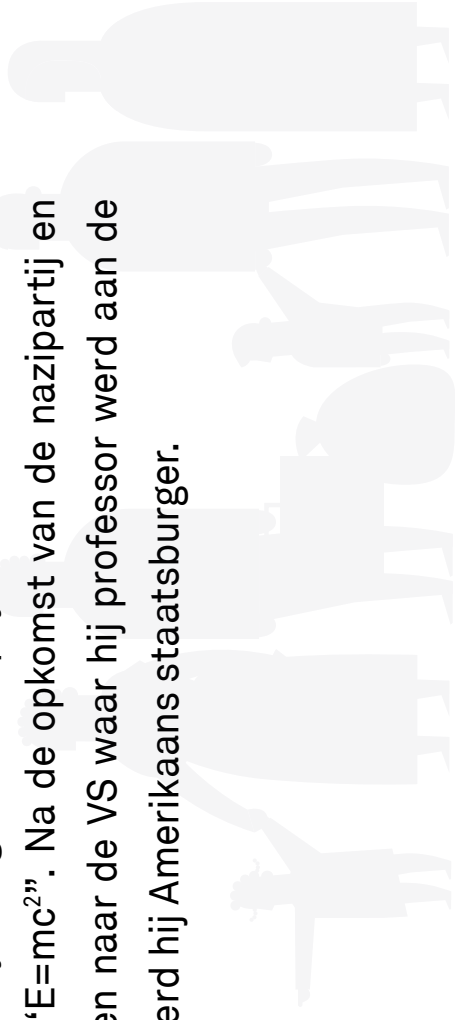
Albert Einstein

DUITSLAND, 1879 – VERENIGDE STATEN, 1955

.....> VLUCHTELING

reden van vertrek = bedreigd omwille van zijn religie

Einstein was een theoretisch natuurkundige wiens ouders niet-praktiserende joden waren. Hij zag in 1896 af van de Duitse nationaliteit en was een aantal jaren staatloos (een persoon zonder nationaliteit die door geen enkele staat wordt beschermd) voordat hij Zwitsers staatsburger werd. Hij kreeg de Nobelprijs voor Natuurkunde in 1921 en ontwikkelde het alomgekende “ $E=mc^2$ ”. Na de opkomst van de nazipartij en het antisemitisme besloot hij te migreren naar de VS waar hij professor werd aan de Universiteit van Princeton. Vervolgens werd hij Amerikaans staatsburger.

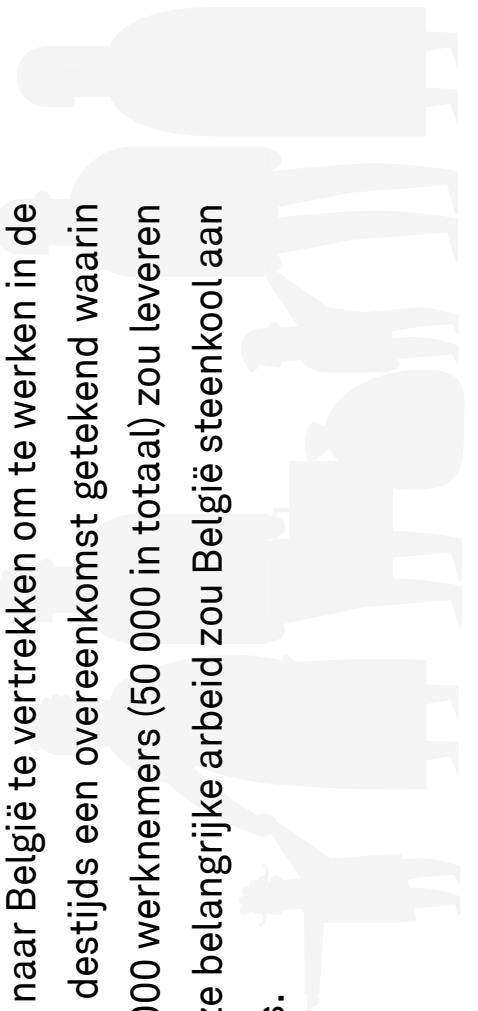
Elio di Rupo

BELGIË, 1951

.....➤ **OUDERS WAREN MIGRANTEN**

reden van vertrek = werk en hoop op een beter leven

Voormalig premier **Elio di Rupo** is de zoon van twee arme Italiaanse migranten. Hij is de jongste van een familie van zeven. Zijn vader was een boer maar de opbrengsten waren niet voldoende om de hele familie te voeden. Toen Italië werd getroffen door een economische crisis in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog, besloten zijn ouders in '46, vier jaar voor zijn geboorte, naar België te vertrekken om te werken in de steenkoolmijnen. Italië en België hadden destijds een overeenkomst getekend waarin was bepaald dat Italië België wekelijks 2000 werknemers (50 000 in totaal) zou leveren om in de mijnen te werken. In ruil voor deze belangrijke arbeid zou België steenkool aan Italië verkopen tegen een betaalbare prijs.

Mika

BEIROET, 1983

.....➤ **OUDERS WAREN VLUCHTELINGEN** **reden van vertrek = oorlog**

Mika, geboren in Beiroet in 1983. Deze Libanees-Britse zanger werd bekend met nummers als 'Grace Kelly' en 'Relax, Take it Easy'. Hij en zijn familie verlieten Libanon toen Mika nog erg jong was, omwille van de uitbrekende oorlog. Ze gingen in Parijs wonen. Later verhuisde Mika met zijn familie naar Londen.

Vincent Kompany

BELGIË, 1986

.....➤ **VADER WAS VLUCHTELING**

reden van vertrek = bedreigd omwille van politieke opvattingen

Vincent Kompany werd geboren op 10 april 1986 in Ukkel en is van Belgisch-Congolese afkomst (zijn moeder is Belg en zijn vader Congolees). Zijn vader, Pierre Kompany, werd geboren in 1947 in Congo. In 1975 moest hij Zaire (zoals Congo toen heette) ontvluchten omdat zijn politieke opvattingen ingingen tegen de toenmalige dictator Mobutu. Hij zat in de gevangenis en werd met de dood bedreigd omdat hij deelnam aan demonstraties en deel uitmaakte van een studentenbeweging die het systeem wou veranderen. Hij zocht bescherming in België en werd erkend als vluchteling. Hij kreeg de Belgische nationaliteit in 1982. Hij is nu een Belgische politicus en was tot 2022 burgemeester van Ganshoren.

Yusra Mardini

SYRIË, 1998

.....➤ IS VLUCHTELING

reden van vertrek = oorlog

Yusra Mardini werd geboren in Damascus (Syrië). Haar verhaal werd bekend via de Netflix-film 'The Swimmers'. Yusra startte al vroeg met zwemmen en mocht Syrië vertegenwoordigen in internationale wedstrijden. Het leven van de Mardini's veranderde volledig wanneer de Syrische burgeroorlog uitbrak. Yusra besloot met haar zus te vluchten. Beide zussen konden zich na een gevaarlijke reis in Duitsland vestigen, waar Yusra haar zwemcarrière kon verderzetten. Ze nam als lid van het Olympisch vluchtelingenteam deel aan de Olympische spelen in Rio de Janeiro (2016) en in Japan (2020). Haar zus Sarah Mardini zet zich als mensenrechtenactivist in voor vluchtelingen.

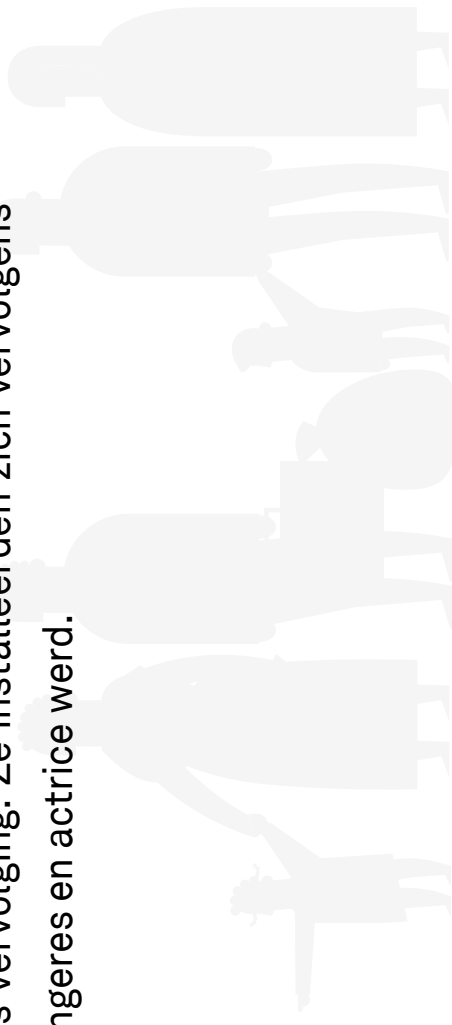
Rita Ora

KOSOVO, 1990

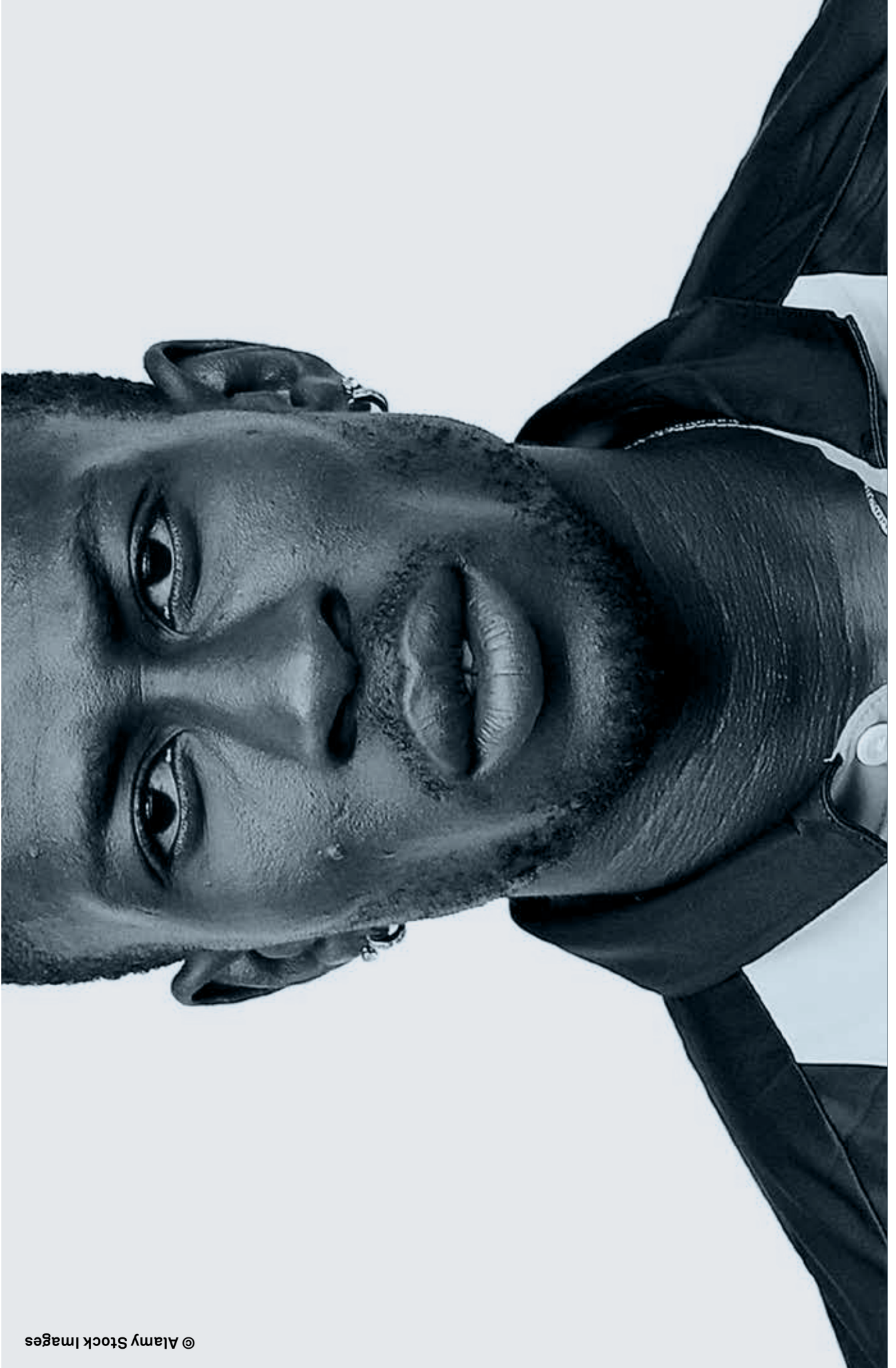
.....> VLUCHTELING

**reden van vertrek = bedreigd omwille van haar nationaliteit/
etnische achtergrond**

Rita Ora's ouders waren Albanees in Pristina, de hoofdstad van Kosovo. Rita Ora was slechts 1 jaar oud toen zij met haar familie moest vluchten. Tijdens de ontbinding van Joegoslavië riskeerden Albanese families vervolging. Ze installeerden zich vervolgens in Londen waar Rita Ora een bekende zangeres en actrice werd.

Mamadou Coulibaly

SENEGAL, 1999

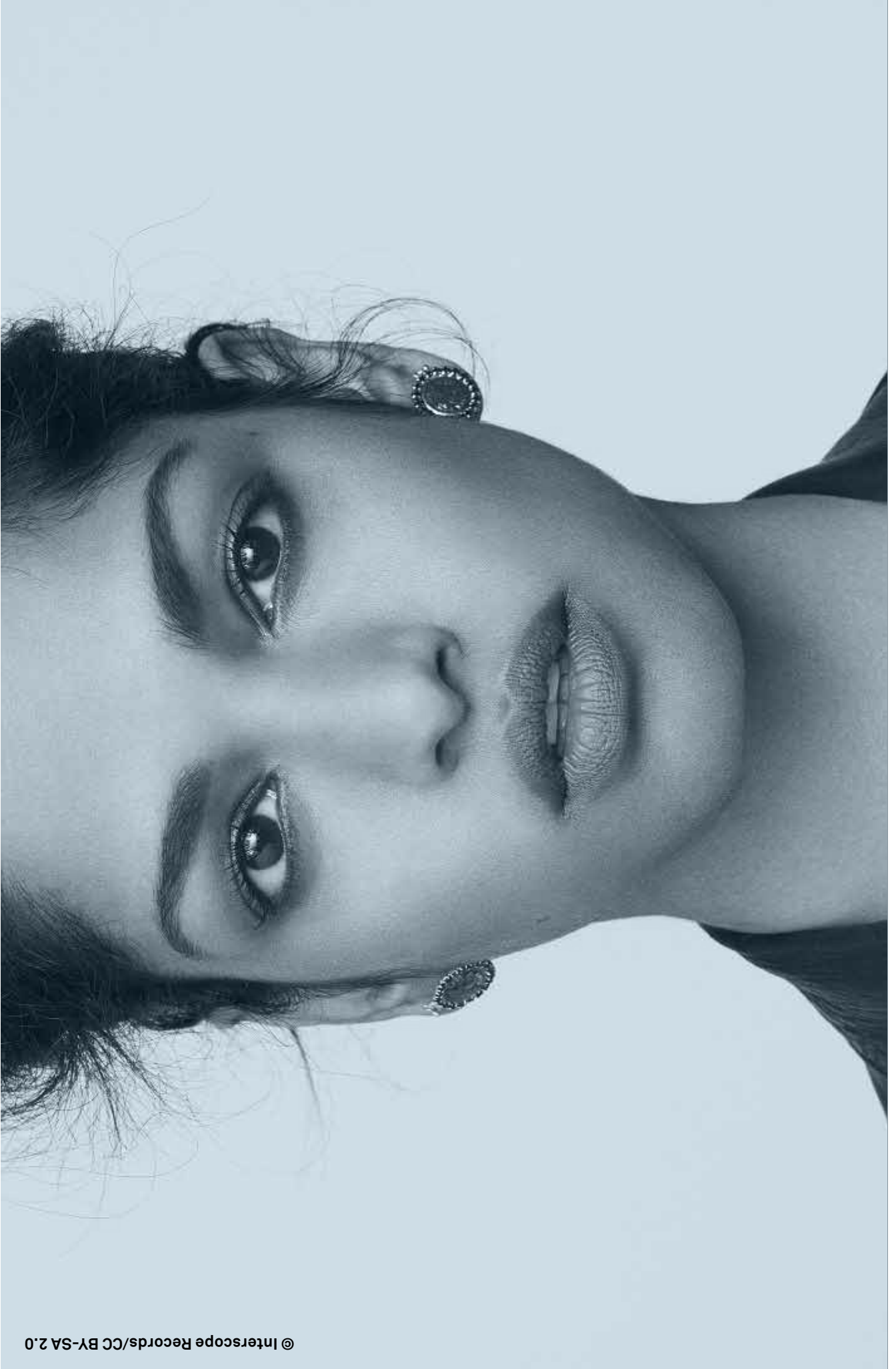

MIGRANT

reden van vertrek = hoop op een beter leven

Mamadou Coulibaly werd geboren in Dakar in Senegal. Op zijn 17e besluit hij te vertrekken in de hoop elders een beter leven op te bouwen. Hij vertrekt in een migrantenbootje op clandestiene wijze naar Marokko. Vervolgens bereikt hij Italië, waar hij snel wordt ontdekt als voetbaltalent. De voetbalclub van Pescara regulariseert vervolgens zijn situatie. Hij is tot op vandaag professioneel voetballer.

M.I.A.

VERENIGD KONINKRIJK, 1975

.....➤ **OUDERS WAREN VLUCHTELING**

reden van vertrek = bedreigd omwille van haar religie, etnische achtergrond en de politieke opvattingen van haar vader

Mantang Arulpragasam, van Sri Lankaanse afkomst, werd in 1975 in Londen geboren. Haar familie verhuisde naar het noorden van Sri Lanka toen ze 6 maanden oud was. Toen er een burgeroorlog uitbrak tussen de Singalese boeddhistische meerderheid en de Tamils, was ze 11 jaar oud. Ze vluchtte het land uit zonder haar vader. Deze stond aan het hoofd van een revolutionaire organisatie die campagne voerde voor de onafhankelijkheid van een deel van het Tamil-gebied. Mantangi vluchtte met de rest van haar familie naar het Verenigd Koninkrijk. Ze werd in de jaren 2000 beroemd onder haar artiestennaam **M.I.A.**, wat betekent “Missing in action”, of “disappeared in battle”.